

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA

YVES BOT

prednesené 28. júna 2007¹

1. Táto žaloba o nesplnení povinnosti ma vedie k preskúmaniu, či nemecký zákon o podpore bývania v časti, v ktorej podriaďuje poskytnutie tejto podpory podmienke, aby sa podporené nehnuteľnosti nachádzali na nemeckom území, predstavuje prekážku voľnému pohybu osôb, voľnému pohybu pracovníkov a slobode usadiť sa.

I — Právny rámec

A — Právo Spoločenstva

2. Okrem toho rovnako vzniká otázka, či potreba zaistenia existencie dostatočného počtu nehnuteľností v Nemecku môže byť považovaná za naliehavý dôvod všeobecného záujmu a či dotknuté opatrenie môže byť z tohto dôvodu odôvodnené.

4. Od vstupu Maastrichtskej zmluvy do platnosti je na základe článku 18 ES právo voľného pohybu a pobytu na území členských štátov priznané každému občanovi Únie.

3. Po vysvetlení, prečo článok 18 ES nie je uplatniteľný na situácie dotknuté v prejednávanej veci, navrhnem Súdnemu dvoru, aby určil, že Spolková republika Nemecko si nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článkov 39 ES a 43 ES.

5. Podľa ustálenej judikatúry článok 18 ES našiel svoje osobitné vyjadrenie v článku 39 ES, pokiaľ ide o voľný pohyb pracovníkov, a v článku 43 ES, pokiaľ ide o slobodu usadiť sa.²

1 — Jazyk prednesu: francúzština.

2 — Pozri najmä rozsudky z 29. februára 1996, Skanavi a Chryssanthakopoulos, C-193/94, Zb. s. I-929, bod 22; z 26. novembra 2002, Oteiza Olazabal, C-100/01, Zb. s. I-10981, bod 26, a z 26. októbra 2006, Komisia/Portugalsko, C-345/05, Zb. s. I-10633, bod 13.

6. Podľa článku 39 ES majú pracovníci právo na voľný pohyb vo vnútri Spoločenstva. Podľa odseku 2 tohto článku voľný pohyb „zahŕňa zrušenie akejkoľvek diskriminácie pracovníkov členských štátov na základe štátnej príslušnosti, pokiaľ ide o zamestnanie, odmenu za prácu a ostatné pracovné podmienky“.

nych príslušníkov jedného členského štátu na území iného členského štátu.

B — Vnútroštátne právo

7. V tejto súvislosti pripomínam, že „ostatné pracovné podmienky“ zahŕňajú široký rozsah výhod, dokonca nielen priamo spojených so zamestnaním, ktoré sú poskytované osobám v postavení pracovníka.³ K výhodám nepriamo spojeným so zamestnaním Súdny dvor všeobecným spôsobom konštatuje, že akékoľvek obmedzenie nielen práva na prístup k bývaniu, ale tiež rôznych výhod priznávaných vnútroštátnym príslušníkom na uľahčenie finančného bremena, musí byť považované za prekážku výkonu zárobkovej činnosti.⁴

9. V Nemecku podľa § 1 nemeckého zákona o podpore bývania (Eigenheimzulagengesetz)⁵ daňovníci s neobmedzenou daňovou povinnosťou z nemeckej dane z príjmu v zmysle zákona o dani z príjmu (Einkommensteuergesetz)⁶ majú nárok na poskytnutie podpory bývania pri nadobudnutí alebo výstavbe nehnuteľnosti určenej na bývanie.

8. Prvý odsek článku 43 ES rovnako zakazuje takéto obmedzenia slobody usadiť sa štát-

10. Podľa § 1 EStG sa za daňovníkov s neobmedzenou daňovou povinnosťou z nemeckej dane z príjmu považujú:

3 — Súdny dvor najmä definoval vo vzťahu k nariadeniu Rady (EHS) č. 1612/68 z 15. októbra 1968 o slobode pohybu pracovníkov v rámci spoločenstva (Ú. v. ES L 257, s. 2; Mim. vyd. 05/001, s. 15) výhody priznávajúce pracovníkom ako výhody, ktoré „sa všeobecne priznávajú vnútroštátnym pracovníkom z dôvodu ich objektívneho postavenia pracovníkov alebo jednoducho vo všeobecnosti z dôvodu ich miesta bydliska na vnútroštátnom území a ktorých rozšírenie na pracovníkov, ktorí sú štátnymi príslušníkmi iného členského štátu, sa preto zdá vhodné na uľahčenie ich mobility v rámci Spoločenstva“ (rozsudok z 31. mája 1979, Even a ONPTS, 207/78, Zb. s. 2019, bod 22).

4 — Pozri rozsudok zo 14. januára 1988, Komisia/Taliansko, 63/86, Zb. s. 29, body 16 a 17.

— osoby, ktoré majú svoj trvalý pobyt alebo obvyklé bydlisko v Nemecku,

5 — BGBl. 1997 I, s. 734, zmeneného a doplneného dodatkom k zákonu o rozpočte na rok 2004 [Haushaltsbegleitgesetz 2004 (BGBl. 2003 I, s. 3076)], ďalej len „zákon o podpore bývania“.

6 — BGBl. 2002 I, s. 4210, ďalej len „EStG“.

- nemeckí štátni príslušníci, ktorí síce nemajú trvalý pobyt ani obvyklé bydlisko na území Nemecka, ale pracujú pre právnickú osobu štátneho verejného práva,

II — Konanie pred podaním žaloby

- na základe ich žiadosti osoby, ktoré síce nemajú trvalý pobyt a ani obvyklé bydlisko v Nemecku, ale poberajú vnútroštátne príjmy, pod podmienkou, že najmenej 90 % ich príjmov počas kalendárneho roka podlieha nemeckej daňovej povinnosti z dane z príjmu, alebo ak ich príjmy, ktoré nepodliehajú nemeckej daňovej povinnosti, neprekročia sumu 6 136 eur za kalendárny rok.

13. Komisia Európskych spoločenstiev výzvou zo 4. apríla 2000 informovala Spolkovú republiku Nemecko o svojich pochybnostiach týkajúcich sa zlučiteľnosti zákona o podpore bývania s právom Spoločenstva. Komisia totiž tvrdí, že podmienka, podľa ktorej sa podporená nehnuteľnosť musí nachádzať na nemeckom území, je v rozpore s článkami 18 ES, 39 ES a 43 ES, pretože daňovníkovi s neobmedzenou daňovou povinnosťou z nemeckej dane z príjmu, ktorý má bydlisko v zahraničí, nemôže pri nadobudnutí nehnuteľnosti v zahraničí vzniknúť nárok na podporu bývania.

11. Na získanie podpory bývania sa musí podporená nehnuteľnosť nachádzať na nemeckom území a musí sa používať na účely bývania pre vlastnú potrebu. Bezplatné obývanie podporenej nehnuteľnosti členom rodiny sa považuje za používanie na účely bývania pre vlastnú potrebu.

14. Spolková republika Nemecko vo svojej odpovedi z 30. mája 2000 spochybňuje tvrdenia Komisie. Tvrdí, že zákon o podpore bývania nie je diskriminačný, pretože štátni príslušníci iných členských štátov Únie môžu byť rovnako daňovníci s neobmedzenou daňovou povinnosťou z nemeckej dane z príjmu a môžu tiež získať nárok na podporu bývania pri nadobudnutí nehnuteľnosti určenej na bývanie na nemeckom území.

12. Podľa § 2 zákona o podpore bývania nehnuteľnosť slúžiaca ako prázdninový dom alebo na prechodný pobyt nezakladá nárok na túto podporu.

15. Spolková republika Nemecko okrem toho tvrdí, že rozšírenie podpory bývania na

nehnuteľnosti nachádzajúce sa mimo nemeckého územia by bolo v rozpore s cieľom tejto podpory, ktorým je zaistenie existencie dostatočného počtu nehnuteľností v Nemecku s ohľadom na rastúcu potrebu nehnuteľností určených na bývanie.

16. Keďže odpoveď Spolkovej republiky Nemecko Komisiu neuspokojila, zaslala jej 16. decembra 2003 odôvodnené stanovisko, v ktorom zopakovala svoje tvrdenia. Podľa Komisie zákon o podpore bývania môže brániť pracovníkom v zamestnaní pomere alebo samostatne zárobkovo činným osobám vykonávajúcim svoju činnosť v Nemecku, aby mali bydlisko na druhej strane hraníc.

17. Komisia navyše tvrdí, že cieľ, ktorým Spolková republika Nemecko odôvodňuje obmedzenie poskytnutia podpory, nie je platný, pretože podľa nej by na nemeckom trhu s nehnuteľnosťami bol menší tlak, ak by si osoba pracujúca v Nemecku kúpila nehnuteľnosť určenú na bývanie v zahraničí.

18. Spolková republika Nemecko v liste zo 17. februára 2004 trvá na svojom názore, podľa ktorého obmedzenie podpory bývania na nehnuteľnosti určené na bývanie, ktoré

sa nachádzajú na nemeckom území, nie je v rozpore s článkami 18 ES, 39 ES a 43 ES.

19. Spolková republika Nemecko rovnako naďalej tvrdí, že obmedzenie obsiahnuté v zákone o podpore bývania zodpovedá legitímnemu cieľu ochrany nemeckého trhu s nehnuteľnosťami.

20. Keďže Komisia zastáva názor, že takáto odpoveď Spolkovej republiky Nemecko jej neumožňuje prísť k záveru, že Spolková republika Nemecko si splnila svoje povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článkov 18 ES, 39 ES a 43 ES, rozhodla sa podať túto žalobu.

III — Žaloba

21. Na podporu svojej žaloby Komisia uvádza žalobný dôvod založený na nemožnosti daňovníkov s neobmedzenou daňovou povinnosťou z nemeckej dane z príjmu, ktorí majú bydlisko v zahraničí, získať nárok na podporu bývania pri nadobudnutí nehnuteľnosti určenej na bývanie nachádzajúcej sa na území iného členského štátu ako Nemecka.

22. Na základe tohto žalobného dôvodu Komisia navrhuje, aby Súdny dvor:

- určil, že Spolková republika Nemecko si tým, že v § 2 ods. 1 prvej vete zákona o podpore bývania vylúčila nehnuteľnosti určené na bývanie nachádzajúce sa v inom členskom štáte z podpory bývania priznávanej daňovníkom s neobmedzenou daňovou povinnosťou z nemeckej dane z príjmu, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článkov 18 ES, 39 ES a 43 ES,
- zaviazal Spolkovú republiku Nemecko na náhradu trov konania.

23. Spolková republika Nemecko navrhuje, aby Súdny dvor žalobu zamietol a zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

A — Hlavné tvrdenia účastníkov konania

24. Pripomínam, že Komisia tvrdí, že nemecký zákon tým, že obmedzuje

poskytnutie podpory bývania na nehnuteľnosti nachádzajúce sa v Nemecku, znevýhodňuje daňovníkov s neobmedzenou daňovou povinnosťou z nemeckej dane z príjmu, ktorí majú bydlisko mimo nemeckého územia.

25. Takto sú z nároku na podporu neoprávnene vylúčené tri kategórie osôb. Ide o osoby, ktoré majú svoje bydlisko v zahraničí, sú zamestnané a odmeňované nemeckou právnickou osobou štátneho verejného práva a ktoré majú obmedzenú daňovú povinnosť z dane z príjmov v ich krajine bydliska; cezhraniční pracovníci, ktorých najmenej 90 % príjmov podlieha nemeckej daňovej povinnosti z dane z príjmu alebo ktorých príjmy zo zahraničia neprekročia sumu 6 136 eur za kalendárny rok, a nakoniec nemeckí štátni príslušníci, ktorí sú úradníci alebo zamestnanci Európskych spoločenských a ktorí majú svoj trvalý pobyt alebo obvyklé bydlisko v zahraničí.

26. Spolková republika Nemecko tento žalobný dôvod spochybňuje.

27. Na úvod tvrdí, že žaloba nie je prípustná. Podľa nej Komisia rozšírila predmet sporu na situáciu pracovníkov inej štátnej príslušnosti, zatiaľ čo vo výzve svoju výhradu obmedzila na vylúčenie z nároku na podporu osôb iba nemeckej štátnej príslušnosti.

Spolková republika Nemecko odkazuje na bod 3 tejto výzvy, v ktorom Komisia odkazuje na „nemeckého daňovníka“⁷.

pohybu pracovníkov existujú iba vtedy, ak je narušený prístup týchto pracovníkov na pracovný trh.

28. Okrem toho Spolková republika Nemecko tvrdí, že na skutkové situácie uvádzané Komisiou sa nevzťahuje právo Spoločenstva, ešte menej v prípade, pokiaľ ide o cezhraničných pracovníkov, a že sa uplatnia zásady stanovené Súdny dvorom v jeho rozsudku Werner.⁸

30. V prejednávanej veci Spolková republika Nemecko zastáva názor, že podpora bývania neovplyvňuje prístup pracovníkov na pracovný trh iného členského štátu.

29. Ďalej uznáva, že štát pôvodu je povinný dodržiavať zásadu voľného pohybu pracovníkov vo vzťahu k svojim vlastným štátnym príslušníkom. Spolková republika Nemecko však zastáva názor, že táto zásada platí iba pri obmedzeniach, ktoré môžu obmedziť prístup k zamestnaniu. Z rozsudkov Bosman⁹ a Graf¹⁰ totiž vyplýva, že prekážky voľnému

31. Tvrdí tiež, že zákon o podpore bývania neuprednostňuje osobitne migrujúcich pracovníkov. Hoci je pravda, že podpora sa poskytuje iba daňovníkom s neobmedzenou daňovou povinnosťou z nemeckej dane z príjmu, ktorí nadobudli nehnuteľnosť určenú na bývanie na nemeckom území, Spolková republika Nemecko sa domnieva, že z toho nemožno vyvodiť existenciu nevýhodného zaobchádzania zo samotnej skutočnosti, že prirodzene je to Nemecko, kde má bydlisko väčšina daňovníkov s neobmedzenou daňovou povinnosťou z nemeckej dane z príjmu.

7 — Pozri prílohu I žaloby.

8 — Rozsudok z 26. januára 1993, C-112/91, Zb. s. I-429, bod 17. V tomto rozsudku Súdny dvor zastáva názor, že uloženie väčšieho daňového zaťaženia členským štátom štátnemu príslušníkovi, ktorý nie je rezidentom, ktorý na území tohto členského štátu vykonáva zárobkovú činnosť a poberá v ňom svoje všetky alebo skoro všetky príjmy, nie je v rozpore s článkom 52 Zmluvy EHS (zmenený na článok 52 Zmluvy ES, ďalej zmenený, teraz článok 43 ES).

9 — Rozsudok z 15. decembra 1995, C-415/93, Zb. s. I-4921, bod 103.

10 — Rozsudok z 27. januára 2000, C-190/98, Zb. s. I-493, bod 23.

32. Spolková republika Nemecko navyše zastáva názor, že neexistuje žiadna diskriminácia z dôvodu štátnej príslušnosti, pretože migrujúci pracovníci s neobmedzenou daňovou povinnosťou z nemeckej dane z príjmu majú nárok na podporu bývania na nehnuteľnosť nachádzajúcu sa v Nemecku.

Bez ohľadu na to, či ide o nemeckých štátnych príslušníkov alebo migrujúcich pracovníkov, nehnuteľnosť určená na bývanie, ktorá sa nachádza v zahraničí, nemôže byť podporená. Podľa Spolkovej republiky Nemecko sú tak bez ohľadu na štátnu príslušnosť daňovníka podmienky na poskytnutie uvedenej podpory rovnaké, či už ide o migrujúceho pracovníka, alebo o nemeckého štátneho príslušníka.

B — *Posúdenie*

1. O prípustnosti

33. V každom prípade zastáva Spolková republika Nemecko názor, že ak by mal Súdny dvor pripustiť existenciu porušenia článkov 18 ES, 39 ES a 43 ES, je obmedzenie podpory bývania odôvodnené naliehavým dôvodom všeobecného záujmu.

34. Cieľom tejto podpory je totiž podpora výstavby nehnuteľností určených na bývanie v Nemecku. Podľa nej rozšírenie poskytovania podpory bývania na nehnuteľnosti, ktoré sa nachádzajú v inom členskom štáte, by znamenalo porušenie tohto cieľa.

35. Spolková republika Nemecko je navyše jediná príslušná na zaručenie dostatočnej ponuky nehnuteľností určených na bývanie na jej území, politika bývania patrí do neharmonizovanej oblasti.

36. Spolková republika Nemecko tvrdí, že Komisia rozšírila v tejto žalobe predmet sporu. Odkazuje pritom na výzvu, v ktorej Komisia založila situáciu na „nemeckom daňovníkovi“¹¹, zatiaľ čo žalobný dôvod bol rozšírený na vylúčenie osôb inej štátnej príslušnosti z nároku na podporu bývania.

37. V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry cieľom konania pred podaním žaloby je poskytnúť dotknutému členskému štátu možnosť splniť si povinnosti, ktoré mu vyplývajú z práva Spoločenstva, alebo sa účinne brániť proti výhradám formulovaným Komisiou.¹² Cieľom výzvy v konaní pred podaním žaloby je najmä vymedziť predmet sporu a pred-

¹¹ — Pozri poznámku pod čiarou 7.

¹² — Pozri rozsudok z 26. októbra 2006, Komisia/Taliansko, C-371/04, Zb. s. I-10257, bod 9 a citovanú judikatúru.

ložiť členského štátu skutočnosti potrebné na prípravu svojej obrany.¹³

38. V prejednávanej veci síce Komisia vo výzve použila výraz „nemecký daňovník“, nič to však nemení na tom, že jasne poukázala na osoby zdaňované v Nemecku podľa § 1 ods. 2 a 3 EStG.¹⁴ Podľa tohto článku pritom môže byť daňovník s neobmedzenou daňovou povinnosťou z nemeckej dane z príjmu nielen nemeckej štátnej príslušnosti, ale aj inej štátnej príslušnosti.

39. Okrem toho z výroku odôvodneného stanoviska rovnako vyplýva, že Komisia vytýka Spolkovej republike Nemecko obmedzenie poskytovania podpory bývania na daňovníkov s neobmedzenou daňovou povinnosťou z nemeckej dane z príjmu, ktorí nadobudli nehnuteľnosť určenú na bývanie na nemeckom území.

40. Ako Komisia správne uviedla, myslím si, že použitie výrazu „nemecký daňovník“ malo za cieľ označiť všetkých daňovníkov s neobmedzenou daňovou povinnosťou z nemeckej dane z príjmu bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť.

41. Spolková republika Nemecko teda mohla voči formulovanej výhrade podľa práva uplatniť svoje prostriedky obrany.

42. Z tohto dôvodu sa domnievam, že žaloba je prípustná.

2. O žalobnom dôvode založenom na porušení článkov 18 ES, 39 ES a 43 ES

43. Na úvod je potrebné poznamenať, že Spolková republika Nemecko 11. januára 2006 oznámila, že 22. decembra 2005 prijala zákon, ktorým bola podpora bývania zrušená (Gesetz zur Abschaffung der Eigenheimzulage).

44. V tejto súvislosti stačí pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry sa má existencia nesplnenia povinnosti hodnotiť vo vzťahu k situácii konkrétneho členského štátu ku dňu uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku.¹⁵

13 — Tamže.

14 — Pozri prílohu 1 žaloby.

15 — Pozri najmä rozsudok z 23. februára 2006, Komisia/Nemecko, C-43/05, neuverejnený v Zbierke, bod 9 a citovaní judikatúry.

45. V prejednávanej veci z odôvodneného stanoviska vyplýva, že lehota stanovená Spolkovej republike Nemecko na dosiahnutie súladu s právom Spoločenstva uplynula 16. februára 2004.

46. V toho vyplýva, že táto zmena nemá na túto žalobu žiadny vplyv.

47. Teraz je potrebné posúdiť dôvodnosť žalobného dôvodu predloženého Komisiou.

48. Týmto žalobným dôvodom Komisia vytýka Spolkovej republike Nemecko, že tým, že vylúčila daňovníkov nerezidentov s neobmedzenou daňovou povinnosťou z nemeckej dane z príjmu z nároku na podporu bývania, si nesplnila svoje povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článkov 18 ES, 39 ES a 43 ES.

49. Pripomínam, že podľa ustálenej judikatúry článok 18 ES, ktorý všeobecne formuluje právo každého občana Únie voľne sa pohybovať a zdržiavať na území členských štátov, nachádza, pokiaľ ide o voľný pohyb pracovníkov, osobitné vyjadrenie v článku 39 ES, a pokiaľ ide o slobodu usadiť sa, v článku 43 ES.¹⁶

50. To je dôvod, pre ktorý Súdny dvor najprv preskúma zlučiteľnosť dotknutej vnútroštátnej normy s týmito dvoma ustanoveniami, a iba ak sa neuplatnia tieto dve osobitnejšie ustanovenia, preskúma zlučiteľnosť tejto vnútroštátnej normy so všeobecnou slobodou voľného pohybu občanov.

51. Preto je najprv potrebné preskúmať dôvodnosť žalobného dôvodu, pokiaľ ide o články 39 ES a 43 ES.

52. Po prvé, ako to správne zdôrazňuje Komisia, rozhodujúcou skutočnosťou, ktorá zakladá nárok na podporu bývania, je neobmedzená daňová povinnosť z nemeckej dane z príjmu. Nárok na podporu bývania tak vznikne iba daňovníkom podliehajúcim nemeckej dani z príjmu.

53. Priame dane síce patria do právomoci členských štátov, tieto štáty však musia túto právomoc vykonávať v súlade s právom Spoločenstva.¹⁷ Členské štáty teda nemôžu pri výkone tejto právomoci porušovať

16 — Pozri bod 5 týchto návrhov.

17 — Pozri najmä rozsudok z 13. novembra 2003, Schilling a Fleck-Schilling, C-209/01, Zb. s. I-13389, bod 22.

základné zásady zaručené Zmluvou ES, akými sú voľný pohyb pracovníkov a sloboda usadiť sa.

54. V tejto súvislosti podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora pravidlá rovnosti zaobchádzania zakotvené ako v článku 39 ES, tak v článku 43 ES, zakazujú nielen zjavnú diskrimináciu na základe štátnej príslušnosti, ale aj akúkoľvek skrytú formu diskriminácie, ktorá v dôsledku uplatnenia iných kritérií rozlišovania v skutočnosti vedie k rovnakému výsledku.¹⁸

55. Preto treba za nepriamo diskriminačné považovať podmienky vnútroštátneho práva, ktoré sa síce uplatňujú bez rozdielu štátnej príslušnosti, no dotýkajú sa predovšetkým alebo vo veľkej väčšine prípadov migrujúcich pracovníkov, ako aj podmienky, ktoré sa uplatňujú bez rozdielu, no ktoré môžu vlastní pracovníci splniť ľahšie ako migrujúci pracovníci, alebo ktoré môžu pôsobiť najmä v neprospech týchto migrujúcich pracovníkov.¹⁹

56. To isté platí pre vnútroštátne ustanovenia, ktoré príslušníkovi členského štátu bránia alebo sťažujú opustiť svoju krajinu pôvodu, a tak využiť svoje právo na voľný pohyb a slobodu usadiť sa.²⁰

57. Diskriminácia však môže spočívať len v uplatnení odlišných pravidiel na porovnateľné situácie alebo v uplatnení rovnakého pravidla na odlišné situácie.²¹

58. V oblasti priamych daní Súdny dvor rozhodol, že situácie rezidentov a nerezidentov nie sú vo všeobecnosti porovnateľné, keďže príjem dosahovaný na území štátu nerezidentom tvorí najčastejšie iba časť jeho celkového príjmu sústredeného do miesta jeho bydliska a osobná schopnosť nerezidenta platiť dane, vychádzajúca zo zohľadnenia všetkých jeho príjmov a jeho osobných a rodinných pomerov, môže byť najľahšie posúdená v mieste, kde má sústredené svoje osobné a majetkové záujmy, čomu vo všeobecnosti zodpovedá miesto obvyklého bydliska.²²

18 — Pozri najmä rozsudky z 23. mája 1996, O'Flynn, C-237/94, Zb. s. I-2617, bod 17; z 11. januára 2007, ITC, C-208/05, Zb. s. I-181, bod 21, pokiaľ ide o voľný pohyb pracovníkov, a z 22. marca 2007, Talotta, C-383/05, Zb. s. I-2555, bod 17, pokiaľ ide o slobodu usadiť sa.

19 — Rozsudok O'Flynn, už citovaný, bod 18 a citovaná judikatúra.

20 — Rozsudky z 12. decembra 2002, De Groot, C-385/00, Zb. s. I-11819, body 78 a 79, pokiaľ ide o voľný pohyb pracovníkov, a z 11. marca 2004, De Lasteyrie du Saillant, C-9/02, Zb. s. I-2409, bod 42, pokiaľ ide o slobodu usadiť sa.

21 — Rozsudok z 25. januára 2007, Meindl, C-329/05, Zb. s. I-1107, bod 22.

22 — Rozsudky zo 14. februára 1995, Schumacker, C-279/93, Zb. s. I-225, body 31až 33, a z 12. júna 2003, Gerritse, C-234/01, Zb. s. I-5933, bod 43.

59. Je tomu však inak, ak daňovník, ktorý je nerezidentom — zamestnaným alebo samostatne zárobkovo činným, dostáva celý alebo takmer celý svoj príjem v štáte, v ktorom vykonáva svoju zárobkovú činnosť.²³

60. V tomto prípade sa nerezident nachádza objektívne v rovnakej situácii, pokiaľ ide o daň z príjmov, ako rezident tohto štátu, ktorý v ňom vykonáva rovnaké činnosti. Obaja sú zdaňovaní v tomto jedinom štáte a ich daňový základ je rovnaký.²⁴

61. V prejednávanej veci podľa § 1 EStG a článku 14 Protokolu o výsadách a imunitách Európskych spoločenstiev²⁵ príjem nerezidentov, rovnako ako príjem rezidentov podlieha úplne nemeckej dani.

62. S ohľadom na skutočnosť zakladajúcu nárok na podporu bývania, a sice neobmedzenú daňovú povinnosť z nemeckej dane z príjmu, sa totiž nemeckí rezidenti a nerezidenti nachádzali v porovnateľnej situácii.

63. S troma kategóriami nerezidentov sa však v Nemecku zaobchádza rozdielne od rezidentov.

64. Aj keď totiž majú neobmedzenú daňovú povinnosť z nemeckej dane z príjmu, osoby, ktoré majú svoje bydlisko v zahraničí a ktoré sú zamestnané nemeckou právnickou osobou štátneho verejného práva, cezhraniční pracovníci a úradníci alebo zamestnanci Európskych spoločenstiev nemeckej štátnej príslušnosti, ktorí majú svoje bydlisko v zahraničí, sú vylúčení z nároku na podporu, pretože podľa zákona o podpore bývania sa podporená nehnuteľnosť musí nachádzať na nemeckom území.

65. Ide teda o rozdielne zaobchádzanie, ktoré znevýhodňuje nerezidentov s neobmedzenou daňovou povinnosťou z nemeckej dane z príjmu.

66. Toto rozdielne zaobchádzanie je takej povahy, že môže odrádzať týchto nerezidentov od využitia slobôd, ktoré sú im priznané Zmluvou.

67. Tak je tomu po prvé v prípade nerezidentov zamestnaných nemeckou právnickou osobou štátneho verejného práva. Tieto osoby, keďže bývajú a pracujú v zahraničí, nemajú nárok na finančnú výhodu, ktorou

23 — Rozsudok Schumacker, už citovaný, bod 36.

24 — Pozri rozsudok z 11. augusta 1995, Wielockx, C-80/94, Zb. s. I-2493, bod 20.

25 — Protokol z 8. apríla 1965 (Ú. v. ES 1967, 152, s. 13).

je podpora bývania. Dôsledkom toho sú odradzovaní od toho, aby opustili svoj štát pôvodu, Nemecko, a vykonávali zárobkovú činnosť v inom členskom štáte, čo z pohľadu citovanej judikatúry predstavuje prekážku voľnému pohybu pracovníkov.

68. Komisia po druhej tvrdí, že zákon o podpore bývania takisto predstavuje diskrimináciu voči cezhraničným pracovníkom.

69. Spolková republika Nemecko sa v tejto súvislosti domnieva, že situácia nemeckých štátnych príslušníkov, ktorí nie sú rezidentmi, ale pracujú v Nemecku a majú neobmedzenú daňovú povinnosť z nemeckej dane z príjmu, nepatrí do pôsobnosti článkov 39 ES a 43 ES.

70. Hoci je pravda, že v už citovanom rozsudku Werner Súdny dvor rozhodol, že článok 52 Zmluvy sa neuplatňuje na situáciu, v ktorej má štátny príslušník členského štátu, ktorý vykonáva svoju zárobkovú činnosť na území tohto členského štátu a v ňom dostáva celý alebo takmer celý svoj príjem, svoje bydlisko v inom členskom štáte, tento výklad však v rozsudku Ritter-Coulais²⁶ opustil.

71. V tomto rozsudku totiž Súdny dvor pripustil, že situácia manželov, nemeckých štátnych príslušníkov, ktorí pracovali v Nemecku, podliehali v tomto štáte daňovej povinnosti, ale bývali v inom členskom štáte, patrí do pôsobnosti článku 48 Zmluvy EHS (zmenený na článok 48 Zmluvy ES, ďalej zmenený, teraz článok 39 ES). Zastával názor, že „každý štátny príslušník Spoločenstva, ktorý bez ohľadu na miesto svojho pobytu a svoju štátnu príslušnosť využil právo voľného pohybu pracovníkov a vykonával zárobkovú činnosť v inom členskom štáte ako štáte jeho pobytu, spadá do pôsobnosti článku 48 Zmluvy“²⁷.

72. V rozsudku N²⁸ Súdny dvor dospel k rovnakému rozhodnutiu v oblasti slobody usadiť sa.

73. Následne som toho názoru, že situácia nemeckých cezhraničných pracovníkov, ktorí nie sú rezidentmi v Nemecku a ktorí pracujú v tomto členskom štáte a podliehajú nemeckej dani z príjmu, patrí tiež do pôsobnosti článkov 39 ES a 43 ES.

27 — Rozsudok Ritter-Coulais, už citovaný, body 31 a 32.

28 — Rozsudok zo 7. septembra 2006, C-470/04, Zb. s. I-7409, bod 28.

26 — Rozsudok z 21. februára 2006, C-152/03, Zb. s. I-1711.

74. Títo cezhraniční pracovníci, hoci rovnako majú neobmedzenú daňovú povinnosť z nemeckej dane z príjmu a prispievajú k nemeckým daňovým príjmom, nemajú nárok na finančnú podporu financovanú z týchto príjmov z jediného dôvodu, že bývajú na druhej strane hranice.

75. Myslím si, že toto finančné znevýhodnenie môže mať za následok odradenie uvedených cezhraničných pracovníkov od toho, aby mali svoje trvalé bydlisko na území iného členského štátu ako Nemecka.

76. Pritom právo pracovníka, či už zamestnaného, alebo samostatne zárobkovo činné osoby, bývať v inom členskom štáte je logickým následkom práva na pobyt a zdržovanie sa na území členských štátov zakotveného v článku 18 ES pre všetkých občanov Únie.

77. Nevidím dôvod, prečo by osoba, ktorá nevykonáva zárobkovú činnosť, ktorej situácia patrí do pôsobnosti článku 18 ES, mohla využiť toto právo pobytu a zdržovania sa na území členských štátov, zatiaľ čo pracovník, na základe svojho postavenia, by takéto právo nemal. Ako som ukázal, všetky práva vyplývajúce z článku 18 ES majú svoje osobitnejšie vyjadrenie v článkoch 39 ES a 43 ES.

78. Akékoľvek vylúčenie pracovníka z finančného zvýhodnenia, ktoré vychádza z jeho postavenia pracovníka, akým je napríklad podpora bývania, a ktoré ho odrádza od pobytu na území Spoločenstva, kde si praje, sa musí považovať za prekážku článkom 39 ES a 43 ES.²⁹

79. Nakoniec, pokiaľ ide o úradníkov alebo zamestnancov Európskych spoločenstiev nemeckej štátnej príslušnosti, vzťahuje sa na nich rovnaký záver.

80. Tieto osoby nemajú nárok na finančné zvýhodnenie, pretože bývajú v zahraničí. Podmienky stanovené v zákone o podpore bývania teda odrádzajú úradníkov alebo zamestnancov Európskych spoločenstiev odísť z ich štátu pôvodu, aby vykonávali hospodársku činnosť v inom členskom štáte, čo rovnako predstavuje prekážku voľnému pohybu pracovníkov.

81. Uplatnením zákona o podpore bývania tak dochádza k vylúčeniu nerezidentov s neobmedzenou daňovou povinnosťou z nemeckej dane z príjmu z nároku na finančné zvýhodnenie, čo predstavuje nepriamu diskrimináciu, ktorá je v zásade

29 — Pozri poznámku pod čiarou 4.

v rozpore s článkami 39 ES a 43 ES. Nie je preto potrebné preskúmať zlučiteľnosť tohto zákona s článkom 18 ES.

82. Je však táto diskriminácia odôvodnená naliehavým dôvodom všeobecného záujmu?

3. O odôvodnení diskriminačného opatrenia

83. Spolková republika Nemecko zastáva názor, že ak by mal Súdny dvor pripustiť, že zákon o podpore bývania predstavuje prekážku voľnému pohybu v rozpore s článkami 39 ES a 43 ES, táto prekážka je odôvodnená naliehavým dôvodom všeobecného záujmu.

84. Zastáva totiž názor, že samotný cieľ tohto zákona, t. j. rozvoj dostatočného počtu nehnuteľností v Nemecku podporou výstavby a nadobúdania nehnuteľností určených na bývanie, odôvodňuje skutočnosť, že podpora bývania sa poskytuje iba rezidentom. Spolková republika Nemecko tvrdí, že týmto spôsobom bude dostatočná ponuka nehnuteľností určených na bývanie zaručená.

85. Z ustálenej judikatúry však vyplýva, že vnútroštátne opatrenia spôsobilé brániť výkonu základných slobôd zaručených Zmluvou alebo robiť tento výkon menej atraktívnym, môžu byť napriek tomu prípustné pod podmienkou, že sledujú cieľ všeobecného záujmu, sú vhodné na zabezpečenie jeho dosiahnutia a nejdú nad rámec toho, čo je na dosiahnutie sledovaného cieľa nevyhnutné.³⁰

86. Po prvé ako Spolková republika Nemecko a Komisia zastávajú názor, že snaha zvýšiť počet nemeckých nehnuteľností určených na bývanie sa môže považovať za dôvod verejného záujmu.

87. Navyše sa skutočne domnievam, že problematika bývania sa týka všetkých členských štátov. Je jadrom všetkých vnútroštátnych politík a rovnako aj politík Spoločenstva. Európsky parlament sa v nedávnej správe výboru pre regionálny rozvoj okrem iného domnieva, že právo na primerané bývanie za rozumnú cenu je dôležitým základným právom.³¹ Parlament rovnako pripomína, že ide o právo uznané vo viacerých medzinárodných chartách a ústavách členských štátov.

30 — Rozsudok z 18. januára 2007, Komisia/Švédsko, C-104/06, Zb. s. I-671, bod 25 a citovanú judikatúru.

31 — Pozri správu o bývaní a regionálnej politike z 28. marca 2007 (A6-0090/2007).

88. Po druhé si rovnako myslím, že zákon o podpore bývania je spôsobilý zaručiť usku-točnenie sledovaného cieľa.

89. Je totiž nesporné, že podpora výstavby nehnuteľností určených na bývanie poskyt-nutím podpory prispieva k rozvoju počtu nehnuteľností v Nemecku, a tak smeruje k zabezpečeniu dostatočného počtu nehnu-teľností určených na bývanie.

90. Pokiaľ ide o podporu na nadobud-nutie nehnuteľnosti na bývanie, myslím si, že podporuje výstavbu aj nepriamo. Osoby majúce nárok na podporu bývania, ktoré si prajú nadobudnúť nehnuteľnosť určenú na bývanie, zvyšujú dopyt, a tým podporujú výstavbu zodpovedajúcich nehnuteľností reagujúcich na tento dopyt, ktoré budú môcť následne nadobudnúť.

91. Následne, po tretie, pokiaľ ide o prime-ranosť zákona o podpore bývania, som toho názoru, že Spolková republika Nemecko by mohla dosiahnuť sledovaný cieľ aj menej obmedzujúcim opatrením.

92. Podľa môjho názoru by totiž priznanie nároku na podporu bývania trom kategóriám nerezidentov uvedených Komisiou neohro-zilo cieľ smerujúci k zvýšeniu počtu nemeck-ých nehnuteľností určených na bývanie.

93. Práve naopak, nadobudnutie alebo výstavba nehnuteľnosti určenej na bývanie na území iného členského štátu nerezidentmi a najmä cezhraničnými pracovníkmi prispie-vajú k zníženiu dopytu po nehnuteľnostiach určených na bývanie v Nemecku. Uvedení nerezidenti by teda nezaťažili nemecký trh s nehnuteľnosťami a nevytvárali tlak na už aj tak vysoký dopyt.

94. Následne cieľ zákona o podpore bývania, ktorým je zabezpečiť v Nemecku dostatočný počet nehnuteľností určených na bývanie, môže byť dosiahnutý menej znevýhodňu-júcimi opatreniami ako vylúčením nerezid-entov z nároku na podporu bývania.

95. S ohľadom na vyššie uvedené úvahy zastávam názor, že žalobné dôvody sú dôvodné.

96. Podľa článku 69 ods. 2 prvej vety roko-vacieho poriadku je preto potrebné zaviazat Spolkovú republiku Nemecko na náhradu trov konania.

IV — Návrh

97. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti navrhujem Súdnemu dvoru, aby:

1. určil, že Spolková republika Nemecko si tým, že v § 2 ods. 1 prvej vete nemeckého zákona o podpore bývania vylúčila nehnuteľnosti určené na bývanie nachádzajúce sa v inom členskom štáte z podpory bývania priznávanej daňovníkom s neobmedzenou daňovou povinnosťou z nemeckej dane z príjmu, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z článkov 39 ES a 43 ES;
2. zaviazal Spolkovú republiku Nemecko na náhradu trov konania.